بەراوردکردنی ئەوەی کە لە ڕۆژاوا ڕویداوە بە ئەوەی کە لە ئیسپانیای سەردەمی جەنگی ئەهلی، غەدرێکی گەورەیە:

زاهیر باهیر – لەندەن.........
02/10/2016...............

چەند ڕۆژێك لەمەوبەر لە ماڵپەڕێکی ئەنارکستانەوە ئیمەیلێك بۆ منیش هات کە وتارێکی هاوڕێیەکی ئەنارکیست لە ئیرلەندە، بوو، کە بە دوورو درێژ لەسەر بزوتنەوەی جەماوەری ڕۆژاوا، بوو . لەو وتارەدا گەلێك خاڵی باشی دەربارەی ڕۆژاو تیادایە و هاوکاتیش پەنجەی خستۆتە سەر هەندێك خاڵی لاوازی . بەڵام لە هەمووی خراپتر ئەو بەراوردکردنەیە کە بەیەکیان دەکات . هەڵبەتە دەستنیشانکردنی جیاوازی نێوانی دوو شت ، زۆر جیایە بە بەراوردپێکردنیان.

پێشئەوەی بۆمە سەر خاڵە جیاوازەکانی نێوانیان ، دەتوانم بڵێم ئەوەندەی کە من لە ئەنارکیزم گەیشتبێتم، خودی بەرواردکردن لە هەر بوارێکدا بێت هەڵەیە ، چونکە ئەنارکیزم ڕووداوەکان ، دیاردەکان بە ڕەهایی و پێرفێکتی وەرناگرێت و شتەکان لە نێوانی ڕەش و سپیدا نابینێت و ڕوودان و ڕوونەدانی هەر شتێك بە ژمارە هۆکارێکەوە ، گرێدەداتەوە ، ئەمە جگە لەوەشی کە کار کەوتە سەر بەراوردکردن ئەوکات کێشەی تەحەکوم و حوکمدان بەسەر ڕوداوەکاندا ، دیاردەکاندا، دەکرێت و بە هەڵە لێکدەدرێنەوە . لای من هیچ جۆرە بەراوردێك ڕاست نییە ، تەنها بەراوردکردنی کێشەیەکی دیاریکراو لە هەنووکە و ڕابوردوودا، یاخود هەڵسەنگانی خۆت یا کەسایەتی خۆت ، بیرکردنەوە و بۆچونت ، لە هەنووکە و ڕابوردوودا ، نەبێت.

بۆچی بەرواردکردنی نێوانی ئەو دوو بزوتنەوەی سەرەوە ، یا شۆڕشەی سەرەوە هەڵەیە؟

• سەردەمی ئیسپانیای جەنگی جیهانی 1936 بۆ 1939 ئەنارکیزم وەکو هزر و وەکو بزوتنەوەش زۆر بەهیز بوو. ماوەی نێوانی سەرکوتکردنی ئەنارکیستەکان لە کرۆنشتان ، ئۆکرانیا لە سەردەستی سوپای سوری بەلشەفییەکاندا ، فەترەیەکی کەمبوو وەك لە ڕوودانی جەنگی ئەهلی 1936 -1939 تاکو 2014 ی ڕۆژاوا. دوای جەنگی ئەهلی ئیسپانی ، بەڕای من، بزوتنەوەی ئەنارکیستی لە زۆربەی ساڵەکاندا لە پاشە

کشەدا بووە جگە لەو ساڵانەی کە بزواتی ئەنارکیستانە لەژێر ناوی ئەنتی کاپیتاڵیستی و دژ بە‌ پەیمان بەستنە بازرگانییەکان و گڵۆبەزایشن و بانقی نێودەوڵەتی و صندوقی دراوی نێودەوڵەتی و شەقامەکان بۆ خۆمان و هەروەها بزوتنەی زاپێتێستا. ئەو کەلێنە 75 ساڵییەی کە لە نێوانی ئیسپانیا و ڕۆژاوادا، کە زۆربەی وەخت خامۆش بووە ، مایەوە، بمانەوێت و نەمانەوێت کارایی خۆی لەسەر بزوتنەوەی ئەنارکیستی داناوە .

• لە ئیسپانیادا حیزبەکانی وەکو حیزبی کۆمۆنیست و ڕەوتەکانی دیکە ڕۆڵیان لەسەر هزر و بزوتنەوەی ئەنارکیستانی ئەوێ نەبووە ، واتە خۆیان ڕاستەوخۆ بەشدارییان کردەوە بە بۆچونی خۆیان و لەڕێگای کۆبونەوە و بەکارهێنانی دیمۆکراتی ڕاستەوخۆوە ، بڕیارەکانیان داوە و کاریان بۆ کردوە. بەڵام لە ڕۆژاوا ، ئەوە نکۆڵی ناکرێت کە دوو حیزبە سەرەکییەکە، پەکەکە و پەیەدە، ڕۆڵی دیاریکراویان لەسەر بزوتنەوەی ڕۆژاوا هەبووەو تا ئێستاش هەر بەردەوامە.

• هاریکاریی دەیەها هەزار کەس لە ئەنارکیستەکان و ئازادیخوازان و مارکسییەکان و نقابییەکان بۆ شۆڕشی ئیسپانیا. هاوکات ئەو هاریکارییە یەکجار هەر کەمبووە بۆ ڕۆژاوا ، کە هاوکاریش ڕۆڵێکی گەورە دەبینێت لە سەر بزوتنەوەی ڕۆژاوا و داهاتوشی .

• ئیسپانیای ئەو کاتە وڵاتێکی سەرمایەداری ئیمپریالی بوو ، واتە کرێکاران لەوێ چینێکی پتەو و کارامە و خاوەنی نقابەی وەکو سی ئێن تی (CNT) بوون کە بە دەیەها هەزار کرێکاریان هەبوو هاوکاتیش زۆر خۆڕێکخراو بوون . هەرچیش ڕۆژاوایە هەموومان دەزانیین بەهۆی سیاسەتی حکومەتی سوریاوە هەر لە شەستەکانەوە تا ئێستا بە بەکارهێنانی سیاسەتی ” پشتوێنی سەوز” نەك هەر بە پیشەسازیکردنی کوردستانی ڕۆژاوا، بە ئەنقسەت ، فەرامۆش کرابوو، بەڵکو دروستکردنی بیناش یاساخ کرابوو. کەواتە بەراوردی دوو وڵاتی ، دوو دەڤەری زۆر لە یەك جیاواز ، کە یەکێکیان لە ڕوی پیشەسازییەوە پێشکەوتوو ، ئەوی دیکەیان بە پێچەوانەوە، زۆر هەڵەیە.

• ئیسپانیا کە خۆی وڵاتێکی ئەوروپییە لە زۆر ڕووەوە : کۆمەڵایەتی سیاسی و کوڵتوری و ڕۆشنبیری و پێگەی جوگرافیشییەوە زۆر نزیکتربوو ، نزیکترە لە ئەوروپاوە تاکو ڕۆژاوا . بە واتایەکی دیکە ئەو نزیکبوونە ، نزیکتریان دەخاتەوە و زانیارییەکان و ئەزموونەکانی ئەوروپا بە ڕوسیاشەوە باشتر و ڕاستەوخۆیانەتر دەگوازرانەوە و دەگوێزرێنەوە بۆ ئیسپانیا تاکو ڕۆژاوایەکی هەژاری بندەستی سوریا و کە زۆرینەیەك لە خەڵکەکەی ، نەخوێندەوارن.

• ئیسپانیا و ڕۆژاوا هەردوکیان لە خاڵی جەنگی ئەهلی و داگیرکردن

و یارمەتی ڕوسیا بۆ شیوعییەکانی ئیسپانیا، لە ڕۆژاوادا یارمەتی تورکیا و قەتەر و سعودییە بۆ داعش و زۆر خاڵی دیکە ، هاو بەشیتییان هەیە ، واتە خاڵە ناوکۆییەکانی هەردوکیانن . بەڵام بە گوێرەی ئەو زانیارییەی کە من لەسەر هەردوو لایان، هەمە، دووژمنەکانی ڕۆژاوا زیاترن، دڕندەترن، هاوکاری مادی مەعنەوی زیاتریان لە دووژمنەکانی ئەو سەردەمەی ئەنارکیستەکانی ئیسپانیا ، هەیە. بەرهەڵستی یەپەگە و یەپەژە لە بەرانبەر دەسەڵاتەکانی ناوچەکەو هێزی داعش ، ڕەنگە مێژو تا ئێستا ئەو گیانبەختکردن و خۆنەویستییەی نەدیتبێت، هەر بۆیە ش گیانبەختکراوانی ئەمان بە چەندەها جار لە گیانبەختکراوانی ئەنارکیستەکانی ئیساپانیا ، زیاترە. دووژمنەکانی ئەنارکیستەکان لە ئیساپانیاندا لە جاو دووژمنانی خەباتکەرانی ڕۆژاودا ، بە هیچ شێوەیەك بەراورد ناکرێت.

• پێش شۆڕشەکەی ئیسپانیا ، ئەنارکیستەکان خۆیان وەکو بزوتنەوە بەهێز بوون ، خاوەنئەزموون بوون، بە سەدەها سەرچاوەی ئەنارکیستییان لە بەردەستدا بوو ، ئاسۆی تێکۆشانیان ڕوون بوو، بەهۆی هزری ئەناکیستییەوە کە هەیانبوو دەیانزانی چیدەکەن و چیان دەوێت. بەڵام لە ڕۆژاوا ڕەنگە بە دەگمەن هەبووبێت کە هەر ناوی ئەنارکیستیان/ ئەنارشیان بیستبێت ئیدی لە باقییەکەی دیکەی بگەڕێ. هەر هەموو سەرچاوەکانی خۆپێگەیاندن و خۆڕۆشنبیرکردن و خۆڕێکخستن ، لە ڕۆژاوا، هەمووی لەڕ کتێبەکان و نوسینەکان و موحازەرە و ڕاسپاردراوەکانی بەڕێز ئۆجەلانەوە وەرگیراوە و وەردەگیرێ.

• لە ئیسپانیا بزوتنەوەی ئەنارکیستی لە نێوانی دوو داهاتوودا بوو : سەرکەوتن یاخود تێشکانێك کە هەتا ئێستاش وەکو ئەستێرەیەکی گەش لە ئاسمانی مێژوی تێکوشانی ئازادیخوازاندا ماوەتەوەو دەمێنێتەوە، ئەزموونێکی گەورەی گەلێك گەورەی خۆی بەجێهێڵاوە . هەرچیش ڕۆژاوا هەیە لە نێوانی 3 هەلبژاردەدایە : یەکەم: سەکوتکردن و تێشکانی تەواو چ لە ڕوی سەربازی و چ لە ڕووی ئەوەی کە بەدەستهێراوە (کە ئەمە گریمانێکی یەکجار کەمە) . دووهەم ڕۆیشتن لەگەڵ نەزمی نوێی سیاسەتی نیو لیبراڵ و بازاڕ- ئازاد بە دروستکردنی جۆرێک لە دەسەڵاتی هاوشێوەی دەسەڵاتەکانی دیکەی ناوچەکە. سێهەم: گرتنەبەر و خۆگرێدانەوە بە هزر و داخوازیی و ئامانجەکانی ئۆجەلانەوە و کارکردن لەسەر لاوازی ڕۆڵی حیزب و هەنگاونان بەرەو کۆنفیدراڵیزم ، هەروەها کەمتر باسکردن لە کوردایەتی و یەکگرتنی کوردان و موئتەمەری نەتەوەیی کورد.